

تفسیر سوره‌ها

و آیات منتخب

قرآن کریم

سازمان دارالقرآن الکریم

معاونت آموزش و پژوهش

سر شناسه: تقی پور، حسین، ۱۳۶۱
 عنوان و نام پدیدآورندگان: تفسیر سوره ها و آیات منتخب قرآن کریم / حسین تقی پور، رقیه جعفرپور.
 مشخصات نشر: تهران: سازمان دارالقرآن کریم، نشر تلاوت، ۱۳۹۰.
 مشخصات ظاهری: ۱۷۶ ص.
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۵۶۲-۲۹-۳
 وضعیت فهرست نویسی: فیبا
 یادداشت: کتابنامه: ص. [۱۶۹] - ۱۷۶؛ همچنین به صورت زیرنویس.
 موضوع: تفاسیر شیعه -- قرن ۱۴
 موضوع: قرآن، برگزیده ها
 موضوع: جعفرپور، رقیه، ۱۳۶۱ -
 شناسه افزوده: سازمان دارالقرآن الکریم. نشر تلاوت
 رده بندی کنگره: ۱۳۹۱ / ۱۰۲ / ۷۷۷ BP
 رده بندی دیویی: ۲۹۷/۱۸
 شماره کتابشناسی ملی: ۲۷۳۸۳۹۸

عنوان	❖ تفسیر سوره ها و آیات منتخب قرآن کریم
مؤلفان	❖ حسین تقی پور، رقیه جعفرپور
ناشر	❖ انتشارات تلاوت (وابسته به سازمان دارالقرآن الکریم)
نوبت چاپ	❖ اول - ۱۳۹۱
شمارگان	❖ ۳۰۰۰ جلد
شابک	❖ ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۵۵۶۲ - ۲۹ - ۳
قیمت	❖ ۴۵۰۰۰ ریال
نشانی	❖ نشانی: میدان امام حسین (علیه السلام) - خیابان خواجه نصیرالدین طوسی - شماره ۷۹
صندوق پستی	❖ صندوق پستی: ۱۵۹-۱۶۱۹۵ : تلفن: ۷۷۶۲۶۵۰۵-۷۷۶۲۶۵۳۱

فهرست مطالب

۷	مقدمه ناشر
۹	مقدمه مؤلف

تفسیر سوره لقمان

۱۲	کلیات سوره لقمان
۱۴	تفسیر آیات ۱ تا ۵
۱۵	معنای حروف مقطعه
۱۸	اهمیت نماز
۱۹	یقین و مراتب آن
۲۲	تفسیر آیات ۶ تا ۹
۲۳	حرمت غنا
۲۶	تفسیر آیات ۱۰ تا ۱۱
۲۷	اثبات وجود و توحید خدای متعال
۳۰	تفسیر آیات ۱۲ تا ۱۵
۳۱	بحثی درباره لقمان
۳۶	مراتب شرک و توحید
۴۱	تفسیر آیات ۱۶ تا ۱۹
۴۷	تفسیر آیات ۲۰ تا ۲۴
۵۱	عروة الوثقی و مصادیق آن
۵۴	تفسیر آیات ۲۵ تا ۳۰
۵۸	منظور از «کَلِمَةُ اللَّهِ» در قرآن و روایات
۶۵	تفسیر آیات ۳۱ تا ۳۲
۶۹	تفسیر آیات ۳۳ تا ۳۴
۷۰	فریندگی دنیا
۷۳	گسترده‌ی علم انبیاء و ائمه

تفسیر سوره حجرات

۷۶	کلیات سوره حجرات

۷۹	تفسیر آیات ۵-۱
۸۴	مفهوم حبط اعمال
۸۹	تفسیر آیات ۶ تا ۸
۹۵	تفسیر آیات ۹ و ۱۰
۹۷	اهمیت برادری اسلامی
۱۰۰	تفسیر آیات ۱۱ و ۱۲
۱۰۶	اقسام ظن و روایات مرتبط
۱۰۸	غیبت و آثار سوء آن
۱۱۰	مواردی که غیبت حرام نیست
۱۱۱	تفسیر آیه ۱۳
۱۱۴	تفسیر آیات ۱۴ و ۱۵
۱۱۸	تفسیر آیات ۱۶ تا ۱۸

تفسیر آیاتی از سوره مؤمنون

۱۲۲	کلیات سوره مؤمنون
۱۲۴	تفسیر آیات ۱-۱۱
۱۲۵	صفات مؤمنان

تفسیر آیاتی از سوره اسراء

۱۳۴	کلیات سوره اسراء
۱۳۶	تفسیر آیات ۲۳ تا ۲۵
۱۴۱	اهمیت نیکی به والدین
۱۴۵	تفسیر آیات ۲۶ تا ۳۰
۱۵۱	تفسیر آیات ۳۱ تا ۳۵
۱۵۵	زنا و آثار آن
۱۶۱	زیان کمفروشی
۱۶۲	تفسیر آیات ۳۶ تا ۳۹
۱۷۰	منابع و مأخذ

﴿إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ

أَجْرًا كَبِيرًا﴾ (اسراء / ۹)

قرآن صحیفه نورانی خداوند متعال و ریسمان و حلقه اتصال عید به معبود و نامه سرگشاده خالق هستی و عشق نامه محبوب به سوی خیل محبتان است و در این سرای فانی دنیا، تنها و یگانه مسیر و شاهراه نجات بخش فرش نشینان به سوی عالم باقی و عرش و مقام «عِنْدَ مَلِكٍ مُّقْتَدِرٍ» است. به تصریح آیات قرآن کریم و بیان پیامبر مکرم اسلام ﷺ و ائمه طاهرین علیهم السلام قرآن شفای همه دردها و راهنمای سریع الوصول سعادت دنیا و عقای تمامی انسان‌ها است، مشروط برآنکه چشم بینا و گوش شنوایی وجود داشته باشد تا از آن بهره گیرد.

با لطف حضرت باری تعالی پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی و برپایی نظام مقدس جمهوری اسلامی در سرزمین پهناور ایران، با توجه به وجود بسترهای بسیار مناسب برای برنامه‌ریزی‌های گسترده در امر نشر فرهنگ قرآنی در جامعه، برنامه‌ریزان فرهنگی نظام و نیز احاد ملت قرآن دوست عزیزمان، با تأسیس سازمان‌ها، مؤسسات و مراکز قرآنی، در این مسیر گام‌های ارزنده‌ای برداشته و بسیاری از شیفتگان کلام وحی را با انواع علوم قرآنی آشنا نموده‌اند. بحمدالله یکی از مراکزی که از ابتدای انقلاب و از سال ۱۳۶۱ تاکنون در امر نشر فرهنگ و علوم قرآنی فعالیت‌های تاثیرگذار و وسیعی در سطح کشور داشته، دارالقرآن الکریم سازمان تبلیغات اسلامی بوده است که از ابتدای سال ۱۳۸۱ با تغییر ساختار تشکیلاتی این مجموعه و تبدیل آن به «سازمان دارالقرآن الکریم» فعالیت‌های آن در حوزه‌های مختلف قرآنی به ویژه در طراحی و ارائه آموزه‌های متنوع قرآنی بیش از پیش گسترش یافته و با ارائه انواع آموزش‌های (علوم و فنون قرائت قرآن کریم «۸ سطح»)، (ترجمه و مفاهیم قرآن «۵ سطح»)، (حفظ قرآن کریم «۵ سطح»)، (آموزش قرآن ویژه کودکان پیش دبستانی «۳ سطح»)، (ترجمه و تفسیر قرآن در قالب طرح‌های بینات، نسیم حیات، نورالرحمن و تفسیر فراگیر تخصصی)، (روخوانی و روان‌خوانی و فرهنگ قرآن کارکنان دولت «۲ سطح»)، (دوره‌های تخصصی حفظ و قرائت ویژه قراء و حفاظ برتر کشور)، (کارگاه‌های آموزشی کارشناسان و مدیران قرآنی)، (کارگاه‌های آموزش مهارت‌های زندگی قرآنی)، (تربیت ممتحن آزمون‌های شفاهی دوره‌های

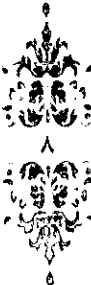
تخصصی)، (تربیت معلم مفاهیم و تفسیر قرآن حکیم «۴ سطح»)، (تربیت معلم علوم و فنون قرائت قرآن کریم «۵ سطح»)، (تربیت معلم قرآن پیش دبستانی)، (تربیت داور مسابقات قرآنی در ۵ رشته «۲ سطح»)، (تربیت استاد و مدرس روش تدریس قرائت و مفاهیم قرآن کریم «۳ سطح») و طرح‌های متنوع دیگری در سطوح آموزش عمومی، متوسطه و تخصصی توانسته است بسیاری از احاد امت اسلامی را با قرآن کریم بیش از پیش مانوس نموده و بسیاری از نیروهای آموزشی مورد نیاز کلاس‌ها و دوره‌های آموزشی را نیز تربیت نماید.

با عنایت به گستره وسیع دوره‌های آموزشی سازمان و نیاز مبرم به کتاب‌های آموزشی متقن و متناسب با اهداف آموزشی مربوطه، این سازمان با تشکیل «شورای تخصصی تألیفات قرآنی» همواره سعی نموده است تا با شناسایی و رصد آثار برتر قرآنی و همچنین با استفاده از اساتید و متخصصین قرآنی نسبت به تهیه کتاب‌های مورد نیاز و چاپ و توزیع آن در سراسر کشور از طریق انتشارات تلاوت اقدام نماید. امید است این فعالیت‌ها موجب نشر بیش از پیش فرهنگ قرآنی در جامعه گردد.

از همه فرهیختگان قرآنی درخواست می‌شود تا نقطه نظرات خود را جهت ارتقاء سطح کیفی کتاب‌ها و دیگر محصولات به صندوق پستی ۱۵۹-۱۶۴۱۵ ارسال فرمایند.

انتشارات تلاوت

سازمان دارالقرآن الکریم

حمد و ستایش بی‌کران، خداوندی را سزاوار است که بر بنده برگزیده خود و خاتم انبیاء ﷺ کتابی را فرو فرستاد تا «لَيَكُونَنَّ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا» جهانیان را متذکر و خدا ترس کند^۱ و خلائق را راهنما و دلیل و پشتیبان بوده و آنان را از رجس و پلیدی به پاکی‌ها و نور ایمان رهنمون سازد و از گذرگاه‌های تیره و تاریک و گم شدن در بیابان جهل و پلشتی‌ها رهایی بخشد و برای آنان در ظلمت این جهان و هنگام برانگیخته شدن از گمراهی در آن جهان، چراغی روشن و مشعلی نورافزا و بر راه‌های بهشت و گذرگاه‌های نور، خورشیدی درخشان و ماهی تابان باشد.

از آن رو که قرآن کریم دارای بطون و لایه‌های بی‌شماری از معانی و حقائق است، حقیقت و جان قرآن را کسی می‌فهمد که قرآن بر او نازل شده و مخاطب آن باشد، قال الصادق (علیه السلام) «إِنَّمَا يَعْرِفُ الْقُرْآنَ مَنْ خُوِطِبَ بِهِ»^۲ بنابراین مفسران و شارحان حقیقی کتاب خدا، پیامبر ﷺ و ائمه معصومین (علیهم‌السلام) هستند و حق قرآن آن است که معصومین (علیهم‌السلام) بر مسند کرسی شرح آن بنشینند تا حقائق، معارف و رموز بی‌شمار آن را بر مردمان آشکار سازند. اما با توجه به اینکه روایات تفسیری ماثور وارده از ائمه معصومین (علیهم‌السلام) اندک است و گاه‌ها در طول تاریخ دستخوش تحریف نیز گردیده‌اند، از سوی مفسرین و عالمان دین در طول تاریخ اسلام، شروح و تفاسیر بسیاری بر قرآن به نگارش درآمده و هر مفسری براساس دانش، بینش و توانایی خود در این عرصه گام نهاده است. در واقع آنچه از تفسیر قرآن از زبان غیر معصوم نقل می‌شود از باب «أَوَّلُكَ يُنَادُونَ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ»^۳ است.

و اما بعد؛ کتاب پیش رو حسب درخواست سازمان وزین دارالقرآن‌الکریم برای بهره‌مندی و استفاده قرآن‌آموزان و قرآن‌پژوهان دوره‌های آموزشی تفسیر، با اهداف آموزشی خاص به نگارش و تألیف درآمده است. در این اثر ۲ سوره مبارکه لقمان و حجرات و فقراتی از سوره‌های مبارکه مؤمنون و اسراء

۱. فرقان، ۱.

۲. بحار الأنوار، ج ۲۴، ص ۲۳۷.

۳. فصلت، ۴۴.

با بهره‌گیری از کتب تفسیری معتبر و منابع روایی فریقین و با تأکید بر جنبه‌های اخلاقی، شرح شده است. «هَذِهِ بَضَائِعُنَا رُدَّتْ إِلَيْنَا»^۱

روش تفسیر:

- ۱- در آغاز تفسیر هر سوره، بحثی تحت عنوان کلیات مطرح شده که شامل اطلاعاتی درباره سوره، فضائل تلاوت، شأن نزول و محتوای آن است.
  - ۲- در هر بخش ابتداء آیات مربوطه ذکر شده و در جدولی تحت عنوان مفردات، برخی از واژگان ترجمه شده و سپس کل آیات با بهره‌گیری از ترجمه آقای فولادوند، ترجمه شده است.
  - ۳- با توجه به ارتباط موضوعی آیات، آن دسته از آیاتی که با هم ارتباط دارند به طور مجزا تفسیر ده‌اند.
  - ۴- در این اثر، بیشتر تأکید بر جنبه‌های اخلاقی آیات بوده و بر همین اساس از پرداختن به سایر جنبه‌های تفسیری همانند مباحث ادبی، لغوی، کلامی، فلسفی و... اجتناب شده است.
  - ۵- در این تفسیر سعی شده است مباحث با زبانی ساده و گویا و به دور از هرگونه پیچیدگی‌های علمی و آراء و نظرات گوناگون تفسیری دلیل آیات بیان شود تا خوانندگان بهتر و بیشتر بتوانند با تفسیر آیات، ارتباط برقرار کنند.
  - ۶- در این اثر جهت فهم و درک بیشتر آیات، از روایات تفسیری اهل بیت علیهم‌السلام در ذیل آیات استفاده شده است.
  - ۷- ذیل هر بحث، ارجاعات متعددی از کتب روایی و تفسیری ارائه شده تا کسانی که قصد دارند مطالعه بیشتر و تحقیقی در خصوص آیات به عمل آورند، به آن منابع مراجعه نمایند.
- در پایان از همه صاحبان رأی و اندیشه و عالمان حوزه تفسیر قرآن کریم تقاضا داریم قصور و کاستی‌های موجود در این اثر را متذکر شوند تا در چاپ‌های بعدی، اثری با کمترین نقص به جامعه علمی عرضه شود.

والسلام

پائیز ۱۳۹۱